

## สมาชิกแห่งเนติบัณฑิตยสภา

โดย หม่อมราชวงศ์ประเดิมสวัสดิ์ สวัสดิวัตน์<sup>๑</sup>

เนติบัณฑิตยสภาได้รับการสถาปนาตามพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อบำรุงการศึกษาวิชากฎหมาย ทั้งรักษาความประเพณีของทนายความ ในเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๔๕๗ จึงได้มีพระราชบัญญัติเรื่องเนติบัณฑิตยสภา ตลอดจนกำหนดหน้าที่ และวิธีการดำเนินงานของเนติบัณฑิตยสภา และได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยาอภัยราชามหาโยติธรรมธร (หม่อมราชวงศ์ลพ สุทัศน์) เสนาบดีกระทรวงยุติธรรม ปรึกษากับพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงสวัสดิวัตน์วิศิษฎ์ (พระองค์เจ้าสวัสดิโสภณ) อธิบดีศาลฎีกา เลือกรรณการขึ้นเพื่อพิจารณาร่างข้อบังคับเนติบัณฑิตยสภา ตามแนวพระราชบัญญัติ และเมื่อพิจารณาแล้วได้นำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเมื่อวันที่ ๒๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๕๗ ได้ทรงตรวจแก้ไข และพระราชทานลงมาเมื่อวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๕๗ (ถือตามศักราชเดิม ก่อนปี พ.ศ. ๒๔๖๓) เนติบัณฑิตยสภา จึงได้ถือเอาวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๕๗ เป็นวันกำเนิดเนติบัณฑิตยสภา

การบริหารงานของเนติบัณฑิตยสภา เป็นการบริหารในรูปแบบคณะกรรมการ เรียกว่า “คณะกรรมการเนติบัณฑิตยสภา” ประกอบด้วย ประธานศาลฎีกา ดำรงตำแหน่งนายกเนติบัณฑิตยสภา ประธานศาลอุทธรณ์ และอัยการสูงสุด ดำรงตำแหน่งอุปนายกเนติบัณฑิตยสภา (ตามข้อบังคับเนติบัณฑิตยสภา พ.ศ. ๒๕๐๗ ข้อ ๗) และกรรมการที่ได้รับเลือกตั้งจากสามัญสมาชิกแห่งเนติบัณฑิตยสภา อีกจำนวน ๒๐ คน ซึ่งเลือกจากบุคคล ๔ ประเภท ที่เป็นสามัญสมาชิกมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี ประเภทละ ๕ คน คือ ข้าราชการตุลาการ ข้าราชการอัยการ ทนายความ และบุคคลอื่นนอกจาก ๓ ประเภทแรก (ตามข้อบังคับเนติบัณฑิตยสภา พ.ศ. ๒๕๐๗ ข้อ ๒๘)

สมาชิกแห่งเนติบัณฑิตยสภา มี ๕ ประเภท คือ

- ๑) สามัญสมาชิก
- ๒) สมาชิกวิสามัญ
- ๓) สมาชิกสมทบ
- ๔) ภาคีสมาชิก และ
- ๕) สมาชิกกิตติมศักดิ์

(ตามข้อบังคับเนติบัณฑิตยสภา พ.ศ. ๒๕๐๗ ข้อ ๓)

<sup>๑</sup> ผู้อำนวยการกองบริการ สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา

๑. สามัญสมาชิก ต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

๑.๑ สอบไล่ได้วิชากฎหมายชั้นเนติบัณฑิต จากโรงเรียนกฎหมาย กระทรวงยุติธรรม

๑.๒ สอบไล่สำเร็จวิชากฎหมายจากคณะนิติศาสตร์ จากคณะนิติศาสตร์ และรัฐศาสตร์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๔๗๖

๑.๓ สอบความรู้ทางนิติศาสตร์ ได้ปริญญาตรี เป็นธรรมศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง หรือมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ก่อนหรือในสมัยสอบไล่ พ.ศ. ๒๔๙๕ หรือ

๑.๔ สอบไล่ได้ตามหลักสูตรของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา

(ตามข้อบังคับเนติบัณฑิตยสภา พ.ศ. ๒๕๐๗ ข้อ ๔ (๑) (๒) (๓) และ (๔))

ผู้สอบไล่ได้ตามหลักสูตรของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา เป็นเนติบัณฑิต ต่อเมื่อเนติบัณฑิตยสภาได้รับจดทะเบียนเป็นสามัญสมาชิกแล้ว (ตามข้อบังคับเนติบัณฑิตยสภา พ.ศ. ๒๕๐๗ ข้อ ๕๕ วรรคหนึ่ง)

๒. สมาชิกวิสามัญ ต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

๒.๑ สอบความรู้ทางนิติศาสตร์ได้ปริญญาตรี จากมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์ และการเมือง หรือมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ หรือจากมหาวิทยาลัยอื่นในประเทศไทย ซึ่งเนติบัณฑิตยสภาเห็นว่ามาตรฐานเทียบได้กับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ หรือ

๒.๒ สอบความรู้ทางนิติศาสตร์ได้ปริญญาตรี จากสถาบันอุดมศึกษาที่กระทรวงการ อุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม<sup>๒</sup> ให้การรับรองมาตรฐานการศึกษา หรือที่ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนให้การรับรองคุณวุฒิของผู้ได้รับปริญญา นั้นแล้ว และผ่านการฝึกอบรมวิชาว่าความ หรือผ่านการฝึกงานในสำนักงานทนายความ ตามข้อบังคับสภาทนายความ ซึ่งมีมาตรฐานให้ผู้ผ่านการอบรมหรือฝึกหัดมีความสามารถ เป็นทนายความได้ หรือ

<sup>๒</sup> หน่วยงานที่รับรองเดิมคือ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ปัจจุบันเปลี่ยนเป็น คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา (กมอ.)

๒.๓ สอบความรู้ทางนิติศาสตร์ได้ปริญญาตรีจากสถาบันอุดมศึกษาในหรือนอกประเทศไทย ซึ่งคณะกรรมการอำนวยการอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภาได้รับรองมาตรฐานการศึกษาตามข้อ ๕๖ (๒) แล้ว

(ตามข้อบังคับเนติบัณฑิตยสภา พ.ศ. ๒๕๐๗ แก้ไขเพิ่มเติม โดยข้อบังคับเนติบัณฑิตยสภา (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๖๖ ข้อ ๕ (๒) และ (๓))

๓. สมาชิกสมทบ ต้องมีคุณสมบัติ คือ เป็นผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมวิชาว่าความ หรือผ่านการฝึกงานในสำนักงานทนายความ ตามข้อบังคับสภาทนายความ ซึ่งมีมาตรฐานให้ผู้ผ่านการอบรม หรือฝึกหัดมีความสามารถเป็นทนายความได้

๔. ภาคีสมาชิก คือนักศึกษาของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา ซึ่งมีได้เป็นสมาชิกวิสามัญ หรือสมาชิกสมทบ (ตามข้อบังคับเนติบัณฑิตยสภา พ.ศ. ๒๕๐๗ ข้อ ๗)

คุณสมบัติของนักศึกษาของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา เป็นไปตามข้อบังคับเนติบัณฑิตยสภา พ.ศ. ๒๕๐๗ ภาค ๒ หมวด ๔ ข้อ ๕๖ (๑) และ (๒)

๕. สมาชิกกิตติมศักดิ์ ได้แก่

๕.๑ ผู้ทรงเกียรติคุณ และมีความรอบรู้ในนิติศาสตร์ ซึ่งคณะกรรมการเนติบัณฑิตยสภายกย่องและเชิญเป็นสมาชิก และ

๕.๒ ผู้ดำรงตำแหน่งสถานายกพิเศษแห่งเนติบัณฑิตยสภา

(ตามข้อบังคับเนติบัณฑิตยสภา พ.ศ. ๒๕๐๗ ข้อ ๘ (๑) และ (๒))

สำหรับการพิจารณาเชิญบุคคลใดเป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์ ต้องมีกรรมการอยู่ในที่ประชุมไม่น้อยกว่า ๓ ใน ๔ ของจำนวนกรรมการทั้งคณะ มติให้เชิญผู้นั้นเป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์ ต้องเป็นมติเอกฉันท์ และการลงมติดังกล่าวให้กระทำโดยการลงคะแนนลับ (ตามข้อบังคับเนติบัณฑิตยสภา พ.ศ. ๒๕๐๗ ข้อ ๔๓)

ตั้งแต่อดีตจนปัจจุบัน เนติบัณฑิตยสภาได้กราบบังคมทูลเชิญ กราบทูล ทูลเชิญ และเรียนเชิญ พระมหากษัตริย์ พระบรมวงศานุวงศ์ พระราชวงศ์ และผู้ทรงเกียรติคุณ เป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์ ตามพระปรมาภิไธย พระนามาภิไธย พระนาม และรายนาม ดังนี้

|  |           |
|--|-----------|
| พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว   | พ.ศ. ๒๔๕๗ |
| พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว  | พ.ศ. ๒๔๖๗ |
| พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ๙                       | พ.ศ. ๒๔๙๕ |
| สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง             | พ.ศ. ๒๕๐๗ |
| พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว  | พ.ศ. ๒๕๓๐ |
| สมเด็จพระนางเจ้าสุทิดา พัชรสุธาพิมลลักษณ พระบรมราชินี                        | พ.ศ. ๒๕๖๔ |
| สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ                         | พ.ศ. ๒๕๒๕ |
| พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์                                   | พ.ศ. ๒๔๔๒ |
| พระยาพิเชตพิเศษพิสัยวินิจฉัยโกศล (ปลื้ม สุจริตกุล)<br>(เจ้าพระยาสุธรรมมนตรี) | พ.ศ. ๒๔๔๒ |
| พระยามนุนเติบรหาร (จิ้น รามโกมุท)  | พ.ศ. ๒๔๔๒ |
| พระยาอนุตตศาสตราคม (ตัม อภัยสุวรรณ)  | พ.ศ. ๒๔๔๒ |
| พระยาเกษมสุขการี (คล้าย แฟงสภา)  | พ.ศ. ๒๔๔๕ |
| พระยาจรรยาอุตถกฤษย์ (สวน ไกรฤกษ์)  | พ.ศ. ๒๔๕๐ |
| พระยานครไภยพิเชท (ปลิว พันธุมนันท์)  | พ.ศ. ๒๔๕๑ |
| พระยาเทพวิฑูรพหุลศรุตาบดี (บุญช่วย วณิกกุล)                                  | พ.ศ. ๒๔๕๕ |
| เจ้าพระยาอภัยราชามหายุติธรรมธร (ม.ร.ว.ลพ สุทัศน์)                            | พ.ศ. ๒๔๕๗ |
| สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระสวัสดิวัตน์วิศิษฏ์                             | พ.ศ. ๒๔๕๗ |
| พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงพรหมวรานุรักษ์                                      | พ.ศ. ๒๔๕๗ |
| หม่อมเจ้าทองเชื้อธรรมชาติ ทองแถม   | พ.ศ. ๒๔๕๗ |
| พระยาธรรมศาสตร์นารถประณีต (จ้อย สุวรรณทัต)                                   | พ.ศ. ๒๔๕๗ |
| พระวิภูสูววินิจฉัย (เอม ชาดรุประณีต)   | พ.ศ. ๒๔๕๗ |

|  |           |
|--|-----------|
| หลวงยุติศาสตร์โกศล (เขียว)   | พ.ศ. ๒๔๕๗ |
| หลวงนาถปัญญา (ชม ศุขะวณิช) (พระนาถมณฑาทูลสุนทรวาที)                                      | พ.ศ. ๒๔๕๗ |
| จ๋มื่นสวัสดิ์วินิจฉัย (ชด บุนนาค)  | พ.ศ. ๒๔๕๗ |
| พระยาอรรถการประสิทธิ์ (วิลเลียม แอลเฟรด คุณะดิลก)  | พ.ศ. ๒๔๕๘ |
| หลวงนนทปัญญา (ต่อม บุนนาค) (พระยาสุนทรลิขิต)   | พ.ศ. ๒๔๕๘ |
| พระศรีวิกรมชาติย์ (สหัด สิงหนเสนี) (พระยาราชาเสนา)                                       | พ.ศ. ๒๔๕๙ |
| สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส   | พ.ศ. ๒๔๕๙ |
| สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงพิศณุโลกประชานารถ                                   | พ.ศ. ๒๔๕๙ |
| สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเทวะวงศ์วโรปการ  | พ.ศ. ๒๔๕๙ |
| สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดช                                | พ.ศ. ๒๔๖๗ |
| สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงนครสวรรค์วรพินิต<br>(เจ้าฟ้ากรมพระนครสวรรค์วรพินิต) | พ.ศ. ๒๔๖๗ |
| สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ  | พ.ศ. ๒๔๖๗ |
| เจ้าราชภาคนิย (น้อยเมืองขึ้น ณ เชียงใหม่)  | พ.ศ. ๒๔๗๐ |
| นายพลตรี พระยาพลพลพยุหเสนา (พลเอกพจน์ พลโยธิน)   | พ.ศ. ๒๔๘๒ |
| นายพลตรี หลวงพิบูลสงคราม (จอมพลแปลก พิบูลสงคราม)   | พ.ศ. ๒๔๘๒ |
| เจ้าหญิงไชน่ม เดเซน วังชุก แห่งราชอาณาจักรภูฎาน  | พ.ศ. ๒๕๕๗ |

### สิทธิในการสวมเสื้อครุยเนติบัณฑิต

สามัญสมาชิก สมาชิกวิสามัญ และสมาชิกกิตติมศักดิ์ มีสิทธิสวมเสื้อครุยเนติบัณฑิต

ตามกฎหมายว่าด้วยเสื้อครุยเนติบัณฑิต (ตามข้อบังคับเนติบัณฑิตยสภา พ.ศ. ๒๕๐๗ ข้อ ๑๗ วรรคหนึ่ง)